

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

**ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТТА НА §35
,ал.3 и 4 ОТ ПРЕХОДНИТЕ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ НА
ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА
1999 ГОДИНА**

ОТ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТ XXXVIII НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В своята практика Конституционният съд на Република България многократно е имал възможността да се произнесе относно неприкосновеността на частната собственост и нейната решаваща роля за изграждането на пазарно стопанство.

Всеки път ,когато законът е противоречал на нормите на основния закон по отношение правото на частна собственост Вие със своите решения, сте гарантирали приложението на Конституцията.

"Частната собственост е основа на всяко пазарно стопанство.

С действащата Конституция Република България е дала израз на стремежа си да изгради подобно стопанство.... Член 19,ал.2 и 4 от Конституцията предвиждат създаването на условия и гаранции за разгръщането на свободната стопанска инициатива,основана на частната собственост.При упражняването на частната собственост всички правни субекти са равнопоставени."/Решение №19/по к.д.№11 от 1993г.по описа на Конституционния съд/.

"Нормите на закона винаги трябва да бъдат подчинени на тези основни конституционни начала и да не излизат извън техните рамки... Новосъздадената точка 2 към ал.7 на чл.10 ЗСПЗЗ ,като изключение от основния принцип на текста напълно пренебрегва и нарушава разпоредбите на чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията.Вместо да гарантира и защитава правото на собственост и да осигури неприкосновеността на частната собственост, тази норма на закона /точка 2/ отнема правото на титуляра на частната собственост и грубо посяга на

нейната неприкосновеност." /Решение №12 по к.д. №12 от 1993г. по описа на Конституционния съд/.

"Конституцията гарантира правото на собственост и го защитава независимо от обема му. Конституцията не прави изключение... и никакви съображения за целесъобразност не могат да я дерогират." /Решение №20 по к.д. №21 от 1996г. по описа на Конституционния съд/.

В член 17, ал.3 от Глава първа, озаглавена "Основни начала", Конституцията признава и гарантира правото на частна собственост и нейната неприкосновеност. Включването на текста в раздела, в който са записани принципите на основния закон подчертава важноста на правото на частна собственост за всяко общество, което се основава на пазарното стопанство. Всеки текст от закон, който се отклонява от този конституционен принцип е противоконституционен и Конституционният съд следва да установи това по реда предвиден в основния закон.

С текстовете на §35 от Преходните и Заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 1999г./ПЗРЗДБРБ за 1999г./, ДВбр.155/29.12.1998г., законодателят урежда облигационните отношения между банките обявени в несъстоятелност, техните длъжници и държавата.

Съгласно алинея първа на цитирания текст държавата встъпва в задълженията на "Плама"-АД към изрично посочени от закона банки, при условие, че бъде утвърден план за оздравяване на "Плама"-АД, по реда на глава четиридесет и четвърта от Търговския закон. Встъпването в дълг е уредено от българското право в чл.101 ЗЗД. По принцип всички разпореждания на длъжника с дълга/с чуждото право/ се нуждаят от съгласието на кредитора за да имат действие по отношение на него. Едно от тези разпореждания е встъпването в дълга, при което едно трето лице встъпва в задължението като/солидарен/ съдлъжник. Един такъв договор носи само облага на кредитора- той се сдобива с още един длъжник за същия дълг- затова и той не участва в него.

След като държавата е встъпила в задълженията на "Плама"-АД към банките кредиторки/в несъстоятелност/, подробно изброени в ал.1, с ал.2 на §35 ПЗРЗДБРБ за 1999г., законодателят е уредил насрещните дългове чрез прихващане на две насрещни еднородни, изискуеми и ликвидни задължения до размера на по-малкото от тях /чл.103-105 ЗЗД/.

Посочените банки са кредитори на акционерното дружество "Плама" и на държавата /като солидарен длъжник/, като наред с това те са и длъжници на държавата за задълженията възникнали по силата на чл.5 от отменения Закон за държавна защита на влоговете и сметки на търговски банки, за които БНБ е поискала откриване на производство по несъстоятелност.

Ако текста свършва дотук, ще бъде налице един правно издържан механизъм за уреждане на взаимните задължения между държавата и банките, посочени в ал.1 на §35 ПЗРЗДБРБ за 1999г./може да се спори доколко е валидно встъпването на държавата в задължението на "Плама"-АД към търговските банки, с едностранно волеизявление, защото не подлежи на съмнение, че

държавата може да бъде притежател на всички акции в едно търговско дружество, но то е самостоятелен субект на правото/.

С приетата със същият закон ал.3 на §35 ПЗРЗБРБ за 1999г. се въвежда коефициент на редукия на задълженията на "Плама"-АД към посочените търговски банки/в несъстоятелност/. Този коефициент на редукия на дълга е определен, като съотношение между евентуалната ликвидационна стойност на "Плама"-АД, намалена с разходите по възстановяване на околната среда отнесена към общия размер на дълговете на "Плама"-АД.

Така държавата едностранно, без съгласието на кредиторите си определя един по-малък размер на своето задължение към посочените търговски банки. Ако те бяха с преобладаващо държавно участие това може и да е допустимо, но когато става въпрос да търговска банка с изцяло частен капитал няма съмнение, че се накърняват правата на частните акционери-тяхното право на частна собственост.

Още по-голямо недоумение буди редакцията на ал.4 на §35 ПЗРЗБРБ за 1999г., която заявява, че "задълженията на "Плама"-АД, към банките кредиторки по ал.1 се преоформят, като задължения към държавата до размера на вземанията на държавата към тези банки."

На първо място, текста предполага, че е налице не встъпване в дълга от страна на държавата по отношение задълженията на акционерното дружество "Плама", а заместване. След като това е така то това заместването не може да породи действие, защото заместване/чл.102 ЗЗД/ може да стане въз основа на договор, който кредиторът сключва с трето лице-заместващо длъжника/частната търговска банка с държавата/ или длъжника сключва такъв договор с лице, което го замества в дълга/"Плама"-АД се договаря с държавата/ - но само със съгласието на кредитора.

В противен случай неправоимащи ще се разпоредят с правата на кредитора.

Новият длъжник /държавата/ не само едностранно решава да замести стария /"Плама"-АД/ в дълга му към кредитора / частни търговски банки/, но и решава при какви условия да стори това, като намалява размера на това което дължи.

Няма съмнение, че кредитора ще бъде ощетен. Неговото вземане/вземането на частната търговска банка към "Плама"-АД/ не се гарантира и то не от друг, а от държавата в нарушение на провъзгласения от нея в Конституцията принцип за неприкосновеност на частната собственост/чл.17, ал.1 и 3 Конституция на РБ/.

Няма съмнение, че §35, ал.3 и 4 ПЗРЗБРБ за 1999г. противоречат на чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията, защото държавата едностранно в нарушение на приетия от нея основен закон се разпорежда със собственост която не ѝ принадлежи.

Посочените разпоредби противоречат и на основното конституционно начало, заложено в разпоредбата на чл.4, ал.1 от Конституцията. Принципът на правовата държава, съдържащ се в тази разпоредба, освен всичко друго означава

и това, че основите на правовия ред, заложен в Конституцията, важат в еднаква степен и за органите на законодателната и изпълнителната власт, както и за всички правни субекти.

Оспорваните текстове, разглеждани като акт на законодателната власт, са свързани с последици, които надхвърлят конституционно установените и допустими граници на намеса на държавата.

Икономиката на страната ни се основава на свободната стопанска инициатива-чл. 19, ал. 1 от Конституцията. Затова стопанската дейност на юридическите лица следва да се закриля от закона-чл. 19, ал. 3 от Конституцията. Законодателят следва да създава и гарантира на всички юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност-ал. 2 на чл. 19 от основния закон.

Наред с това законите за държавния бюджет на републиката съдържат само публичноправни норми. Те нямат за предмет регулирането на определена стопанска дейност/Решение №11 по к.д. №14 от 1995г. по описа на Конституционния съд/. Със закона за държавния бюджет държавата може да оповести намерението си за прихващане на насрещни, еднородни, изискуеми и ликвидни задължения до размера на по-малкото от тях, но тя не може с такъв закон да създава нови правила за стопанския оборот при това в нарушение на Конституцията.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Вие сте гаранта за върховенството на Конституцията.

Вашиите решения следва да се основават единствено на нейните разпоредби.

Няма съмнение, че те винаги имат политически последици, но те не трябва да се основават на съображения за целесъобразност.

В конкретният случай ние искаме да установите противоконституционността на §35, ал. 3 и 4 ПЗРЗБРБ за 1999г. Обезсилването на тези законови разпоредби чрез обявяването им за противоконституционни с Вашето решение ще преустанови действието им занапред/Решение №22 по к.д. №25 от 1995г. по описа на Конституционния съд/.

Това означава, че ще следва да се прилагат разпоредбите на действащото законодателство при уреждане отношенията между акционерното дружество "Плама", държавата и търговските банки по отношение встъпването в дълга и прихващането на насрещните им задължения.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Като имаме предвид гореизложеното, на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 150, ал. 1 от Конституцията правим настоящото искане до Конституционния съд на Република България, за обявяване противоконституционността на разпоредбите на §35, ал. 3 и 4 от Преходните и Заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 1999г.

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ:

1. Змиозаи Кошов
2. Драгомир Драганов
3. Венцеслав Димитров
4. Иван Божинов
5. Кирин Ерметков
6. Бойко Радоев
7. Велиш Ботин
8. Мансел Бехар
9. Иван Дворак
10. Рачин Такооров
11. Любен Корцезов
12. Андане Лозанов
13. Андон Бананов
14. Петър Димитров
15. Ангел Макел
16. Георги Каробашев
17. Михаил Миков
18. Бойко Великов
19. Дора Синкова
20. Иван Бориков
21. Иван К. Шкелов
22. Стефан Тейшишев
23. Кенсо Марингов

24. Виктор Башишев
25. Христо Антонов
26. Валя Розанов
27. Вико Козев
28. Атанас Траянов
29. Стефан Станов
30. Ренди Осман
31. Михаил Емил
32. Иванис Иосиф
33. Любомир Божков
34. Антон Иванов
35. Мил Божков
36. Симеон Симеонов
37. Георги Казанов
38. Димитр Димитров
39. Никола Кочев
40. Георги Пуршев
41. Пламен Славов
42. Стефан Невел
43. Невел Невел
44. Иван Зеров
45. Осман Осман
46. Христо Христо
47. Румели Румели
48. Иван Иванов
49. Иосиф Иванов
50. Валентин Иванов
51. Касим Иванов
52. Иван Иванов

53. Телер Мухамедов

100/1

8

54. Телер Садыков

100/1